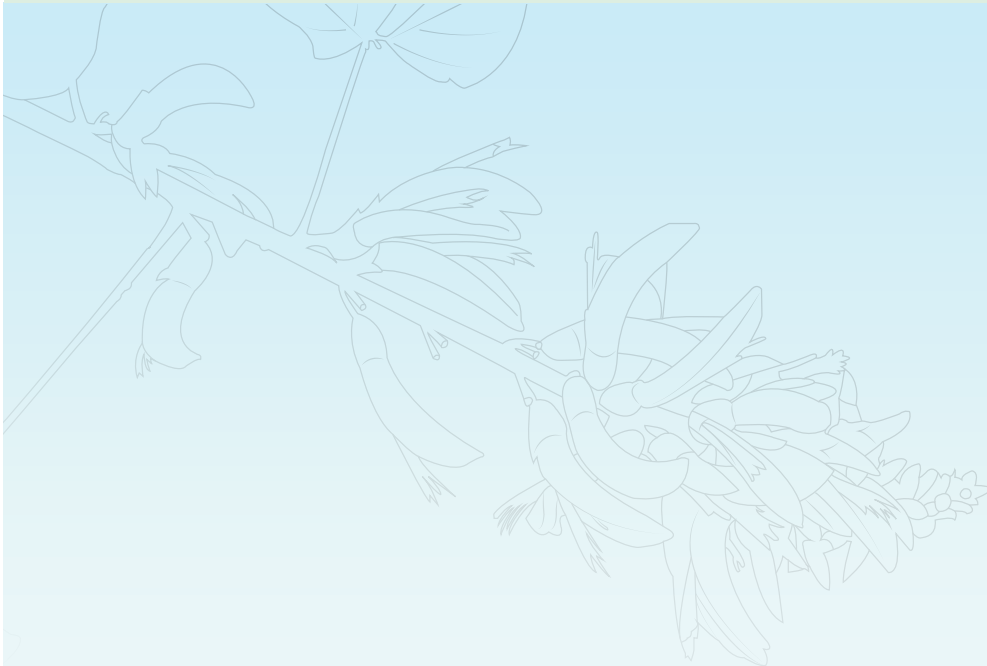

การสร้างพลังชุด “ปฏิบัติการตำบล” ค้นหาผู้เสพยาเสพติด
เข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู ในพื้นที่ตำบลห้วยยาบ
อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

Empowerment of Sub district Operation Team to
Drug User Screening for Treatment and Rehabilitation,
Huai Yab Subdistrict, Ban Thi District, Lamphun Province

สุกัญญา ไทฉ่องศรี^{1*} บงกชมาศ เอกเอี่ยม¹ เฉลิมชัย ปัญญาดี¹ และสมคิด แก้วทิพย์¹
Sukunya Yaiwongsi^{1}, Bongkotmas Ekaem¹, Chalermchai Panyadee¹, and
Somkid Kaewthip¹*

¹ สาขาวิชาบริหารศาสตร์ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

¹ Administrative Science, School of Administrative Studies, Maejo University, Chiang Mai, 50290, Thailand

* Corresponding author, E-mail address: bkmas@mju.ac.th

(Received: February 5, 2025; Revised: May 8, 2025; Accepted: May 26, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างพลังให้ภาครัฐและภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูให้เกิดประสิทธิภาพ ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างพลัง (Empowerment) เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (R&D) เป้าหมายเลือกแบบเฉพาะเจาะจง การศึกษาแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จัดตั้งทีมปฏิบัติการที่มีภาครัฐและภาคประชาชน จำนวน 40 คน “ชุดปฏิบัติการตำบล” และพัฒนาศักยภาพโดยจัดฝึกอบรม หลักสูตร 2 วัน ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชน เครื่องมือเก็บข้อมูลแบบสอบถามก่อนและหลังอบรม วิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงเปรียบเทียบ (Pair t-test). และสนทนากลุ่ม ผลการศึกษพบว่า การสร้างพลังชุดปฏิบัติการตำบลโดยจัดตั้งทีมร่วมภาครัฐและภาคประชาชน มีคำสั่งแต่งตั้งจากนายอำเภอ และอบรมพัฒนาทีมหลักสูตร 2 วัน หลังการอบรม ความรู้ ทักษะ ความเชื่อมั่นตนเอง และการรับรู้ความสามารถตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ $P\text{-value} < 0.001$, < 0.003 , < 0.001 และ < 0.001 ตามลำดับ ส่วนทัศนคติหลังการอบรมไม่แตกต่างกันค่า $P\text{-value} = 0.147$ ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติงานจริงในชุมชนพบว่า “ชุดปฏิบัติการตำบล” ดำเนินงานค้นหาผู้เสพยา 4 หมู่บ้านเป้าหมายได้ครบทั้ง 4 หมู่บ้าน ตรวจสอบเสพยาเสพติดในปัสสาวะพบผู้เสพยา 11 คน ส่งตัวให้สาธารณสุขบำบัดฟื้นฟู ดังนั้นการพลังให้ทีมภาครัฐร่วมกับภาคประชาชน โดยมีคำสั่งรองรับ พัฒนาศักยภาพและปฏิบัติจริง เป็นการเสริมพลังให้ทีมดำเนินงาน ค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การสร้างพลัง ชุดปฏิบัติการตำบล การค้นหาผู้เสพยาเสพติด

Abstract

This study aimed to Empowerment of Sub district Operation Team to drug screening for effectiveness treatment and rehabilitation. This research was conducted as a Research & Development (R&D) with specific target selected. The study consisted of 2 steps: 1. Establishment of Subdistrict team name "Subdistrict Operation Team," comprising 40 people and development by study 2 day, and 2. Practical field work in the area. Research tools were to use questionnaire before and after the training. Analysis using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation and comparison (Pair t-test) and using Focus group discussion for quantitative. The result of this research found that effective establishment of an action team called "Subdistrict Operation Team" consisted of authorized government officials. Developing by training two days. The training was in accordance. Knowledge skills Self-esteem and Self-efficacy was increased statistically significant at value < 0.001 , $P\text{-value} < 0.003$, $P\text{-value} < 0.001$ and < 0.001 respectively. Attitude showed no statistically significant as $P\text{-value}$ equal to 0.147. Component 2: Practical experience in the field of Subdistrict Operation Team: after completing the training, practical operations in the four villages, found that 11 drug users were identified, and they received treatment and rehabilitation. Therefore, Empowering government teams to work with the public sector, with supporting orders, development and actual practice, was the way to empower the team to carry out their work. Screening for drug users in the community to enter the effectiveness treatment and rehabilitation.

Keywords: Empowerment, Sub district operation team, Screening for drug users

บทนำ

สถานการณ์ในประเทศไทย [1] ภาพรวมยังคงเผชิญกับปัญหาการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ส่งผลให้สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดรุนแรงต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา นโยบายและแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 [1] และแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี 2562 ปี 2563 ปี 2564 และปี 2565 มีเป้าหมายแนวทางการดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าถึงการบำบัดรักษา และการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด โดยการคัดกรอง ประเมิน วินิจฉัยที่มีประสิทธิภาพ กำหนดแผนการดูแลและให้การบำบัดรักษาที่เหมาะสม มีมาตรฐาน พร้อมทั้งให้การติดตามช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพที่ครอบคลุมทุกมิติ การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกกระบวนการมีความสำคัญ โดยเฉพาะกระบวนการค้นหาผู้เสพในชุมชนเป็นขั้นตอนแรกที่จะเป็นการคัดแยกผู้เสพในชุมชนเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู เนื่องจากคนในชุมชนจะทราบข้อมูลข่าวสาร สามารถชักชวนหรือแจ้ง เจ้าหน้าที่ในการนำตัวผู้เสพยาเสพติดในชุมชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูได้ครอบคลุม ช่วยลดปัญหายาเสพติดในชุมชน แต่การที่คนในชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาผู้เสพยาเสพติดเพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู จำเป็นต้องตั้งทีมร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ และพัฒนาศักยภาพให้มีความเชื่อมั่นและรับรู้ความสามารถตนเอง ร่วมดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พื้นที่ ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด เนื่องจากมีเขตติดต่ออำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการลำเลียงยาเสพติดผ่านและพักยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน ทำให้มีการนำยาเสพติดเข้ามาขายในหมู่บ้านได้สะดวก มีแรงงานข้ามชาติมาทำงานในพื้นที่เก็บพืชผลทางการเกษตร และแรงงานในร้านทำไม้แปรรูป ที่ยังใช้ยาเสพติด และมีพื้นที่ติดต่อเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน ซึ่งยังมีสถานการณ์การใช้ยาเสพติดในกลุ่มแรงงานที่ต้องการเฝ้าระวัง ดังนั้นพื้นที่ ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ยังเป็นพื้นที่เสี่ยงที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีผู้เสพยาเสพติดอยู่ในชุมชน ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางการดำเนินงานระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนร่วมดำเนินการค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู ให้เกิดประสิทธิภาพโดยเสริมสร้างองค์ความรู้ให้เข้าใจแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน มีการจัดทีมดำเนินงานร่วมดำเนินการ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการสร้างพลังให้ภาครัฐและภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูให้เกิดประสิทธิภาพ

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

ความหมาย ชุมชนเข้มแข็ง [3] หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้การจัดการและการแก้ไขปัญหาของชุมชนซึ่งทำให้ชุมชนมีการ เปลี่ยนแปลง หรือเกิดการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอกชุมชน สำหรับกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จะต้อง เป็นการดำเนินงานแบบร่วมคิดร่วมทำและมีการเรียน

รู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว [2] หมายถึงความเข้มแข็งของชุมชน คือ การที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้การจัดการ และการแก้ไขปัญหาห้ร่วมกันของชุมชน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียก ชุมชนนี้ว่า กลุ่ม ชุมชนสหกรณ์ บริษัท องค์กรชาวบ้าน เครือข่าย หรืออื่น ๆ ในสังคมด้วย [3] ชุมชนเข้มแข็ง มีบริบทที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หากประสบการณ์ของนักพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จจนสามารถสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้นั้นจะมีเงื่อนไขหรือตัวแปรที่แตกต่างกันออกไปในบริบทแวดล้อม เช่น ระบบการบริหารจัดการ เครือข่ายภาวะผู้นำ การเรียนรู้ หรือการมีส่วนร่วมภายในชุมชน จิตสำนึกภายในชุมชน หรือศักยภาพ ในการพึ่งพาตนเองของชุมชน โดยสร้างอำนาจรัฐ หรือกลไกในระบบเศรษฐกิจของสังคม เป็นต้น การพิจารณาว่าชุมชนมีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องพิจารณาหรือมองทางใดทางหนึ่งในสองประเด็นก่อน

2. ทฤษฎีการสร้างพลัง (Empowerment)

ทฤษฎีการสร้างพลัง (Empowerment) [8] เป็นแนวคิดเชิงพัฒนาบุคลากรโดยการเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Action) มาจากแนวคิดของการศึกษาเพื่อการสร้างพลัง ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เกิดความนับถือเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร และชุมชน มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถควบคุมตนเอง มีความสามารถในการเลือก และกำหนดอนาคตของตนเอง ชุมชน และสังคมได้ และสามารถนำมาใช้เป็น แนวทางการสร้างคนให้ มีการรับรู้ว่าตนเองสามารถกระทำการกิจใด ๆ ให้ประสบผลสำเร็จได้โดยการลงมือ ปฏิบัติ (Self-Efficacy) และงานที่ประสบผลสำเร็จจะสร้างความเชื่อมั่นเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) ให้บุคคลนั้นดำเนินงานได้อย่างมีพลังและมีคุณภาพ ดังนั้นในการขับเคลื่อนงานในการกิจต่าง ๆ คนเป็นทรัพยากร สำคัญที่สุด หากบุคคลคนมีความเชื่อมั่นเห็นคุณค่าในตนเองและสามารถดำเนินการได้ ก็จะมี ความมุ่งมั่น ถึงแม้ เจออุปสรรคใด ๆ ก็จะสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้การสร้างพลังให้บุคคลจำเป็นต้องมี การพัฒนาด้านต่าง ๆ ตลอดจนปฏิบัติจริงและประเมินผลอย่างถูกต้อง ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ จึงใช้ทฤษฎีการ สร้างพลัง มาสร้างบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถและเชื่อมั่นในการดำเนินการ

3. แนวคิดการสร้างทีม (Team Building)

การสร้างทีม (Team Building) [5] ทุกองค์กรไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่นั้นต่างก็ขับเคลื่อนด้วยกำลังคน ทั้งสิ้น ยิ่งองค์กรมีขนาดใหญ่เท่าไรพนักงานที่ทำงานอยู่ในองค์กรนั้นก็ย่อมมีจำนวนมากตามไปด้วย การบริหาร งานบุคคลจึงมีความสำคัญไม่แพ้การบริหารงานเลยทีเดียว เพราะหากองค์กรไร้ปัญหาเรื่องการทำงานของ บุคคลต่าง ๆ ในองค์กรแล้ว โอกาสที่องค์กรจะประสบความสำเร็จก็อยู่สูงเช่นกัน ดังนั้นการบริหารจัดการ คนในองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเครื่องมือสำคัญหนึ่งที่จะสร้างให้องค์กรแข็งแกร่งและสามัคคีขึ้นมาได้ก็คือ ระบบ Team Building หรือการสร้างทีมสัมพันธ์ ที่จะทำให้อทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันขับเคลื่อนองค์กรได้อย่าง มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ความหมาย การสร้างทีมสัมพันธ์ (Team Building) นั่นก็คือกระบวนการในการทำให้คนกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งในระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสัมพันธ์ร่วมกันทั้งกลุ่ม พัฒนาความสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้นจนเกิดการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถมีเป้าหมายร่วมกัน มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ตลอดจนสร้างความสามัคคีกันได้อย่างดีที่สุด กระบวนการสร้างความสัมพันธ์

นั้นนั้นมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4. ทฤษฎีบริหารจัดการ POCCC ตามแนวคิดของ Henri Fayol [6] นั้นเน้นการบริหารจัดการรอบด้านและครอบคลุม ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการ การจัดโครงสร้างองค์กร ไปจนถึงการควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้ข้อดีของหลักการการบริหารจัดการของ อองรี ฟาโยล (Henri Fayol) นั้น ก็คือการใส่ใจรอบด้าน ครอบคลุม ให้ความสำคัญทุกรายละเอียดทั้งในเรื่องของทรัพยากรการผลิต, ทรัพยากรในการประกอบธุรกิจ ไปจนถึงทรัพยากรมนุษย์หัวใจสำคัญที่หลักการบริหารจัดการ ของ อองรี ฟาโยล (Henri Fayol) เน้นย้ำอยู่เสมอก็คือ “ความเป็นเอกภาพ (Unity)” ตั้งแต่การมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีทิศทางเดียวกัน ไปจนถึงมีความสามัคคีกันมุ่งไปสู่ความสำเร็จ โดยหลักการสำคัญ มี 5 ประการคือ การวางแผน (Planning: P) การจัดองค์กร (Organizing: O) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding :C) การประสานงาน (Coordination: C) และการควบคุม(Controlling: C)

5. คำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 2/2565 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับพื้นที่ ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 14/2563 ลงวันที่ 30 เมษายน 2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระดับพื้นที่ จัดตั้งศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับต่าง ๆ และ พื้นที่เฉพาะ เป็นกลไกบูรณาการการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของโครงสร้างองค์กรกลไกการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในระดับพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด และสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน อาศัยอำนาจตามความในข้อ 1.2 (1) ข้อ 2 ข้อ 5 ข้อ 6 และข้อ 8 ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 285/2562 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2562 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังนี้ 1. ให้ยกเลิกคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ จำนวน 2 คำสั่ง ได้แก่

1.1 คำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 14/2563 ลงวันที่ 30 เมษายน 2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับ พื้นที่

1.2 คำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 7/2564 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2564 เรื่อง เพิ่มเติมองค์ประกอบด้วย

2. จัดตั้งศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับพื้นที่ 2.1 ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด เรียกโดยย่อว่า ศอ.ปส.จ. เป็นกลไกบูรณาการการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่จังหวัด 2.2 ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า ศอ.ปส.กทม. เป็นกลไกบูรณาการการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 2.3 ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ เรียกโดยย่อว่า ศป.ปส.อ. เป็นกลไกบูรณาการการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่อำเภอ 2.4 ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเขต เรียกโดยย่อว่า ศป.ปส.ข. เป็นกลไก บูรณาการการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่เขต 2.5 ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเทศบาลนคร/เมือง/ตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล/เมืองพัทยา เรียกโดยย่อว่าศป.ปส.อปท.เป็นกลไกบูรณาการการปฏิบัติการ

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 การศึกษาของ Samukkethum [10] ได้ศึกษา แนวคิดของเกลน แลฟเวอเรค ว่าด้วย “การเสริมพลังชุมชน ผลการศึกษาพบว่าแนวคิดของแลฟเวอเรค เป็นการวิเคราะห์การทำงาน ร่วมกันระหว่าง นักพัฒนากับชาวบ้านในชุมชน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายเป็น ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยนักพัฒนา มีอำนาจเหนือกว่าชุมชนอย่างเด่นชัด เนื่องจากนักพัฒนาครอบครองทรัพยากรเชิงอำนาจที่สูงกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้ หาก นักพัฒนายังคงใช้ “อำนาจที่เหนือกว่าด้านลบ” ก็จะส่งผลให้ “สภาวะไร้อำนาจ” (Powerlessness) ของ ชาวบ้านถูกผลิตซ้ำให้ดำรงอยู่ต่อไป ในทางตรงข้าม หากนักพัฒนาหันมาเน้นการเสริมพลังชุมชน ซึ่งให้ความสำคัญ กับการเปลี่ยน “สภาวะ ไร้อำนาจ” ของชาวบ้าน เพื่อให้เกิด “อำนาจจากภายใน” (Power-from-within) โดยใช้ “อำนาจที่เหนือกว่าด้านบวก” ควบคู่กับ “กระบวนการเสริมพลัง” (เริ่มต้น จาก “การกระทำส่วนบุคคล” ซึ่งปกติก็มีพลังต่ำไปสู่ “การรวมกลุ่มขนาดเล็ก” ขยายไปสู่ “องค์กรชุมชน” อันจะทำให้ชุมชนมีพลังเพิ่มขึ้น จนสามารถกระทำการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองได้) การเสริม “อำนาจจากภายใน” ให้แก่ชาวบ้าน ควบคู่กับการใช้อำนาจที่เหนือกว่าด้านบวก จะส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีดุลยภาพระหว่างนัก พัฒนาชาวบ้าน อันจะนำไปสู่การใช้ “อำนาจร่วม” (Power With) ในที่สุด สรุป “การเสริมพลังชุมชน” ผลการศึกษาการเสริมพลังชุมชนประกอบด้วย 9 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ภาวะการนำท้องถิ่น โครงสร้าง องค์กร การประเมินปัญหา การเสริมสร้างมโนธรรมสำนึก การระดมทรัพยากร การเชื่อมโยงเครือข่าย การสนับสนุนจากภาคภายนอก และการจัดการตนเอง ปกตินักปฏิบัติจากภายนอกจะมีอำนาจสูงกว่า ชาวบ้าน แต่ นักปฏิบัติควรใช้อำนาจเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างชาวบ้านให้เกิดอำนาจจากภายใน และนำไปสู่การ ใช้อำนาจร่วมกัน ซึ่งวิธีการที่เหมาะสมสำหรับงานพัฒนาชุมชน ก็คือ “ทางคู่ขนาน” อันประกอบด้วย การดำเนินงาน “จากบนลงสู่ล่าง” และ “จากล่าง ขึ้นสู่บน” ที่เชื่อมโยงกัน

6.2 Maneechai et al [11] ศึกษาการเสริมพลังอำนาจชุมชนกับบทบาทของศูนย์ปฏิบัติการ ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด กรณีศึกษา ตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ทบทวนบทบาทของศูนย์ปฏิบัติการและป้องกันการ ปราบปรามยาเสพติด 2) ศึกษาปัจจัยการเสริมพลัง อำนาจชุมชนกับบทบาทของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด 3) นำเสนอรูปแบบการเสริมพลัง อำนาจชุมชนผ่านปฏิบัติการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อ การแก้ปัญหาเสพติด ตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัด สุราษฎร์ธานี แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในตำบลท่าชนะ อำเภوتاชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 371 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ปฏิบัติงานสังกัดศูนย์ปฏิบัติการและป้องกันการปราบปรามยาเสพติด จำนวน 15 ราย ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทของศูนย์ปฏิบัติการและ ป้องกันการปราบปรามยาเสพติดในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีบทบาทดังนี้ ปฏิบัติหน้าที่อื่น เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ตามที่รับมอบหมาย ดำเนินการและประสานงานให้ เกิดผลในทางปฏิบัติเชิงบูรณาการ จัดชุดปฏิบัติการ สนับสนุนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด 2) ปัจจัยการเสริมพลังอำนาจชุมชน ในภาพรวมอยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสร้างความไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านการ ประสานความร่วมมือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม ด้านการสร้างทีมงาน ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ด้านความยึด มั่นผูกพันต่อองค์กร ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความตระหนักท้องถิ่น ตามลำดับ 3) รูปแบบ

วิธีการเสริมพลัง อำนาจชุมชนเชื่อมโยงกับการแสดงออกถึงความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิกในชุมชนซึ่งกันและกัน มีการประสานความร่วมมือเชิงบูรณาการสำหรับแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งในและนอกชุมชน มีการให้ข้อมูลสำคัญต่อการจัด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการส่งเสริมกลไกให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการภายในชุมชน อันส่งผล ให้ปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลงได้

ระเบียบวิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Devolvement) เป้าหมายพื้นที่ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนจำนวน 4 หมู่บ้าน วิธีการเลือกหมู่บ้าน เลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นบ้านที่มีปัญหายาเสพติดและผู้นำชุมชนมีความพร้อมดำเนินการ การศึกษาแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 จัดตั้งทีมปฏิบัติการที่มีภาครัฐและภาคประชาชนเข้าร่วมทีม จำนวน 40 คน ประกอบด้วยภาคประชาชนที่เป็นแกนนำใน 4 หมู่บ้านและภาครัฐในตำบลห้วยยาบและ เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอที่ เช่นฝ่ายปกครอง สาธารณสุข ตำรวจ ท้องถิ่น ตั้งชื่อว่า “ชุดปฏิบัติการตำบล” ห้วยยาบ โดยนายอำเภอบ้านธิ และพัฒนาศักยภาพโดยการฝึกกอบรม หลักสูตร 2 วัน ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการค้นผู้เสพยาเสพติดใน 4 ชุมชน พื้นที่ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน การรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 การฝึกกอบรม “ชุดปฏิบัติการตำบล” ให้มีความรู้การค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชน การคัดกรอง การบำบัดฟื้นฟูและการติดตามช่วยเหลือ ใช้แบบสอบถามความรู้ ทักษะ ทศนคติ และแบบสอบถามประเมินความเชื่อมั่นและการรับรู้ความสามารถตนเอง ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการจริง “ชุดปฏิบัติการตำบล” ในพื้นที่ 4 หมู่บ้าน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การพัฒนาเครื่องมือแบบสอบถาม เนื้อหา (Content Validity) โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ (Documentary) และทดสอบ reliability ตรวจสอบ ความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาความเชื่อมั่นใช้ค่าวัดอัลฟ่าครอนบาช (Cronbach's alpha)) โดยได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามความรู้ เท่ากับ 0.71 ข้อมูลทักษะ เท่ากับ 0.95 และข้อทัศนคติ เท่ากับ 0.71 แบบสอบถามประเมินความเชื่อมั่นและการรับรู้ความสามารถตนเอง เท่ากับ 0.89 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ทางสถิติ (ค่าสถิติจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 และค่าที่ยอมรับได้ของตัวสถิติคือ มากกว่า 0.7 [7] นำเสนอผลการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา จำนวน (N) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) สถิติเชิงเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรม Pair t-test ใช้ค่า significance *P-value* <0.05

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องผู้วิจัย จึงสร้างพลัง(Empowerment) ชุดปฏิบัติการตำบลค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู โดยนำแนวคิดตามหลักการบริหาร การสร้างทีม การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้โดยใช้ อำนาจรัฐและพลังจากภาคประชาชนสามารถทำงานร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้อย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าให้แต่ละฝ่ายทำงานเอง แต่ต้องมีข้อสั่งการจากภาครัฐที่มีอำนาจ และพัฒนาองค์ความรู้ในการดำเนินงานให้มีใกล้เคียงกันได้ฝึกทักษะ สร้างทัศนคติที่ดี สร้างความเชื่อมั่นและการรับรู้ความสามารถตนเองให้กับทีมก่อนปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ ดังนี้

การสร้างพลังชุดปฏิบัติการตำบลค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู

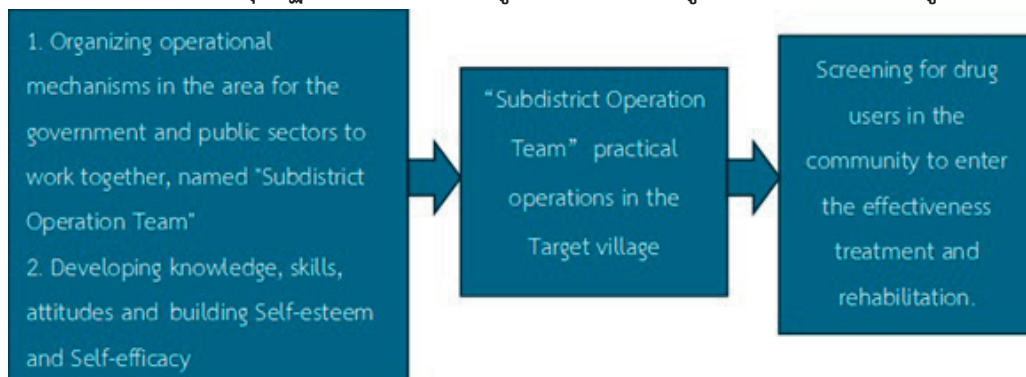

Figure 1. Research Conceptual Framework

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย ตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างพลังให้ภาครัฐและภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูให้เกิดประสิทธิภาพโดยมีการศึกษา 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งทีมและพัฒนาศักยภาพ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านเพื่อค้นหาผู้เสพยาเสพติด ผลการศึกษพบว่า

ขั้นตอนที่ 1 มี 2 กิจกรรมประกอบด้วย

1. การจัดตั้งทีมภาครัฐและภาคประชาชน ชื่อ “ชุดปฏิบัติการตำบล” ตำบลห้วยยาบ จำนวน 40 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่รัฐจำนวน 16 คน ประชาชนจำนวน 24 คน

2. พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ การสร้างความเชื่อมั่นและการรับรู้ความสามารถตนเองในการค้นหาผู้เสพยาในชุมชน การคัดกรอง การบำบัดฟื้นฟู และการติดตามช่วยเหลือ โดยจัดฝึกอบรมระหว่างวันที่ 10-11 พฤศจิกายน 2565 ณ ศาลาประชาคม บ้านหมู่ 2 ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยมีนายอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นประธานพิธีเปิด ผลการฝึกอบรมพบว่า

ข้อมูลส่วนตัว ประกอบด้วย ข้อมูล เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา หน่วยงาน ประสบการณ์การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประสบการณ์การดำเนินการด้านบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด จำนวน 40 คน พบว่าเป็น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และเพศหญิงจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อายุส่วนใหญ่มากกว่า 50 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 และอายุ 31-40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15 อายุ 21-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ อายุต่ำสุด 25 ปี อายุสูงสุด 68 ปี อายุเฉลี่ย 50 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.509 อาชีพ พบว่าส่วนมากมีอาชีพรับจ้างรายวัน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาอาชีพเกษตรกร จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 35 อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5, อื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ ระดับการศึกษา พบว่าส่วนมากจบปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ระดับ ปวส./ปวท./อนุปริญญา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระดับประถมศึกษาและระดับ

ปวช. เท่ากัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ ด้านประสบการณ์การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่ ไม่เคย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมา เคย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ส่วนประสบการณ์การดำเนินการด้านบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดพบว่าส่วนใหญ่ ไม่เคย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 รองลงมา เคย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบความรู้ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดก่อนและหลังการอบรม

ข้อมูล	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		Pair t-test	P-value
	X	SD	X	SD		
ความรู้ ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด	4.24	0.311	4.57	0.390	-4.052	<.001

ผลการเปรียบเทียบความรู้ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดก่อนและหลังการอบรม พบว่าก่อนการอบรมคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.311 หลังการอบรม คะแนนเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.390 Pair t-test เท่ากับ -4.052 ค่า P-value < 0.001 แสดงว่าก่อนและหลังการอบรมการอบรมคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบ ทักษะ ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดกลางก่อนและหลังการอบรม

ข้อมูล	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		Pair t-test	P-value
	X	SD	X	SD		
ทักษะ ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด	17.98	3.205	19.62	3.674	-3.187	.003

เปรียบเทียบทักษะ ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดก่อนและหลังการอบรม พบว่า ก่อนการอบรมคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.205 หลังการอบรม คะแนนเฉลี่ย 19.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.674 t-test เท่ากับ -3.187 ค่า P-value < 0.003 แสดงว่าก่อนและหลังการอบรมการอบรมคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบทัศนคติในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ก่อนและหลังการอบรม

ข้อมูล	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		Pair t-test	P-value
	X	SD	X	SD		
ทัศนคติ ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด	29.48	3.748	30.35	3.549	-1.481	.147

เปรียบเทียบทัศนคติ ในด้านการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ก่อนและหลังการอบรม พบว่าก่อนการอบรมคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 29.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.748 หลังการอบรม คะแนนเฉลี่ย 30.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.549 Pair t-test เท่ากับ -1.481 ค่า *P-value* เท่ากับ 0.147 แสดงว่าก่อนและหลังการอบรมการอบรมคะแนนเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดก่อนและหลังการอบรม

ข้อมูล	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		Pair t-test	P-value
	X	SD	X	SD		
ความเชื่อมั่นในการในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด	1.3550	.55375	1.8350	.31990	-5.976	<.001

เปรียบเทียบความเชื่อมั่นความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ก่อนและหลังการอบรม พบว่าก่อนการอบรมคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.3550 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55375 หลังการอบรม คะแนนเฉลี่ย 1.8350 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31990 Pair t-test เท่ากับ -5.976 ค่า *P-value* < 0.001

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ก่อนและหลังการอบรม

ข้อมูล	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		Pair t-test	P-value
	X	SD	X	SD		
การรับรู้ความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด	1.5050	.52033	1.9250	.20096	-5.900	<.001

เปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดโดยกระบวนการชุมชนเป็นศูนย์กลาง ก่อนและหลังการอบรมพบว่าก่อนการอบรมคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.5050 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52033 หลังการอบรม คะแนนเฉลี่ย 1.9250 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20096 Pair t-test เท่ากับ -5.900 ค่า *P-value* < 0.001 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าอบรมรับรู้ความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดโดยกระบวนการชุมชนเป็นศูนย์กลาง หลังการอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการอบรม ขั้นตอนการจัดฝึกอบรม การฝึกอบรมชุดปฏิบัติการประจำตำบลมีเจ้าหน้าที่รัฐ และแกนนำชุมชนเข้าอบรม จากการฝึกอบรม 2 วันผู้เข้าอบรมสนใจการฝึกอบรม มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่วิทยากรบรรยายและฝึกปฏิบัติ อยู่ครบ 2 วันของการอบรม ซึ่งการอบรมไม่มีคำตอบแทนใดๆ นอกจากเลี้ยงอาหารกลางวันและอาหารว่าง โดยหลักการสำคัญนายอำเภอให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานและมาเป็นประธานพิธีเปิดโครงการเน้นย้ำให้ผู้เข้าอบรมเรียนรู้และนำไปปฏิบัติงานได้ ในด้านวิทยากรได้ผู้เชี่ยวชาญจาก

โรงพยาบาลชัยภูมิและปฏิบัติในด้านความรู้พิษภัยยาเสพติด ด้านจิตวิทยาการดูแล ผู้เสพยาเสพติด ด้านการคัดกรองระดับการเสพยาเสพติด และสำนักงาน ปปส. บรรยายเรื่องกฎหมายยาเสพติดและขั้นตอนการค้นผู้เสพยาเสพติดและการนำส่งเข้าบำบัด และผลการประเมินเชิงปริมาณด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านความเชื่อมั่นตนเองและการรับรู้ความสามารถตนเองของผู้เข้าอบรม พบว่าด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านความเชื่อมั่นตนเองและการรับรู้ความสามารถตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ เชื่อว่าการดำเนินงานค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชนในการส่งเข้ากระบวนการบำบัดสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านทัศนคติไม่แตกต่างกัน โดยมีทัศนคติที่ดีอยู่ในระดับสูงทั้งก่อนและหลังการอบรม แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติที่ดีอยากให้มีการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดในชุมชนมาตั้งแต่ก่อนการจัดโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการค้นหาผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้านเป้าหมาย ในขั้นตอนค้นหาผู้เสพยาเสพติด ทั้ง 4 หมู่บ้าน ขั้นตอนนี้เป็นไปตามกระบวนการของกฎหมาย โดย “ชุดปฏิบัติการตำบล” มีปลัดอำเภอที่ผ่านการอบรมเป็นหัวหน้าทีม และมีตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านที่ผ่านการอบรม ร่วมกันตรวจปัสสาวะผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน เริ่มโดยการประชุมทีมเพื่อจัดตารางลงตรวจหมู่บ้าน ทีมภาคประชาชน เตรียมสถานที่ เตรียมรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน ทั้งผู้ค้าและผู้เสพในชุมชน จากการลงมติดของประชาชนในชุมชน ในวันดำเนินการตรวจปัสสาวะ ทีมภาคประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้แจ้งและนำตัวบุคคลที่มีรายชื่อ มาตรวจในสถานที่ในหมู่บ้านชุมชนตนเอง และหากคนไหนไม่มา ทีมจะเข้าไปหาที่บ้าน พูดคุยกับญาติและผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยมตรวจปัสสาวะ เจ้าหน้าที่รัฐประกอบด้วยปลัดอำเภอทำหน้าที่ควบคุมการตรวจปัสสาวะ ตำรวจดูแลความปลอดภัยและความเรียบร้อย สาธารณสุขเตรียมการคัดกรอง เริ่มดำเนินการเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 ผลการดำเนินการทั้ง 4 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตรวจผู้เกี่ยวข้อง 10 คน ผลตรวจปัสสาวะเป็นบวก 3 คน, หมู่ 2 ตรวจผู้เกี่ยวข้อง 8 คน ผลปัสสาวะเป็นบวก 2 คน, หมู่ 11 ตรวจผู้เกี่ยวข้อง 8 คน ผลปัสสาวะเป็นบวก 2 คน, หมู่ 16 ตรวจผู้เกี่ยวข้อง 5 คน ผลปัสสาวะเป็นบวก 4 คน รวมผู้เสพทั้งหมด 11 คน จากการคัดกรองของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขพบว่าระดับการเสพของทุกคนเป็นผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูที่โรงพยาบาล บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน และจะจัดทีมดูแลผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูในชุมชนต่อไป การประเมินเชิงคุณภาพโดยการ สทนากลุ่มทีมค้นหาผู้เสพยาเสพติด (ชุดปฏิบัติการตำบล) ทั้ง 4 หมู่บ้าน ด้านความคิด ความรู้สึกของทีมปฏิบัติงาน ขั้นตอนค้นหาผู้เสพยาเสพติดที่เข้าร่วมการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า การจัดตั้ง“ชุดปฏิบัติการตำบล” มีเจ้าหน้าที่รัฐ ปลัดอำเภอ ตำรวจ สาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม มีการขับเคลื่อนงานสะดวก รวดเร็วขึ้นได้รับความร่วมมือจากทีมที่ผ่านการฝึกอบรมในหมู่บ้านชุมชน มีสิ่งการปฏิบัติรวดเร็ว ทีมในชุมชนมีความตั้งใจและความกล้าที่จะดำเนินการที่ต่อผู้เสพยาเสพติดในชุมชนตนเอง การดำเนินงานค้นหาผู้เสพในชุมชนมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะทีมภาครัฐและทีมในชุมชน มีความพร้อมในการประกอบทีมร่วมดำเนินงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ โดยเฉพาะทีมผู้นำชุมชน จะเป็นทีมเรียกตัวผู้มีรายชื่อตามการประชาคมหมู่บ้านว่าเป็นผู้เสพยาเสพติด มาตามจุดตรวจปัสสาวะในหมู่บ้านที่ทีมงานกำหนด ทีมชุดปฏิบัติการตำบลที่เป็นผู้นำหรือแกนนำในชุมชนให้ความเห็นว่า ก่อนการอบรมหรือก่อนมีโครงการ

“ก่อนมีโครงการการเรียกตัวผู้เสพมาตรวจปัสสาวะเป็นเรื่องที่สร้างความลำบากใจให้ผู้นำชุมชนมาก ไม่กล้าดำเนินการเพราะกลัวผู้เสพยาเสพติดและครอบครัวผู้เสพ แต่หลังจากเข้ารับการอบรม มีความรู้ ทักษะ ขั้นตอนการดำเนินงาน มีทักษะการสร้างสัมพันธภาพกับผู้เสพและครอบครัว ทำทีมให้ดำเนินการได้”

“ทีมงานภาครัฐร่วมกันดำเนินงาน ซึ่งมีการประชุมผู้นำหมู่บ้านในระดับอำเภอ และนายอำเภอมีข้อสั่งการให้ทุกหมู่บ้านนำผู้เสพที่ได้รายชื่อจากการประชาคมหมู่บ้านมาตรวจปัสสาวะเพื่อยืนยันว่าเป็นผู้เสพ และนำเข้าสู่กระบวนการบำบัด”

“ดำเนินการได้ไม่ยุ่งยาก มีวิธีการพูดคุยให้ผู้มีรายชื่อมาตรวจปัสสาวะได้ และในทางปฏิบัติสามารถดำเนินการได้จริงตามที่แจ้งในที่ประชุมระดับอำเภอ ส่วนการนำผู้เสพที่มีผลการตรวจปัสสาวะเป็นบวก ให้หน่วยงานสาธารณสุขก็สะดวกขึ้นเนื่องจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาร่วมทีมค้นหาผู้เสพยาเสพติด จึงรับตัวเข้าคัดกรองระดับการเสพและส่งต่อการบำบัดตามขั้นตอน ไม่ต้องรอนำส่งไปให้หน่วยงานสาธารณสุขในหัวเวาราชการ”

จากการดำเนินงานทั้ง 2 ขั้นตอน แสดงให้เห็นว่าการเตรียมบุคลากรก่อนการดำเนินงานตั้งแต่การแต่งตั้งจาก นายอำเภอ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ) ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติด ตามคำสั่ง ศูนย์อำนวยการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับชาติ (ศอ.ปส.) ทำให้ทีมมีอำนาจหน้าที่ที่ถูกต้องในการดำเนินงาน [9] ซึ่งทีมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่ มีการจัดการอบรมขั้นตอนปฏิบัติให้มีความรู้ ทักษะ และการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและการรับรู้ความสามารถตนเอง ทำให้ทีมสามารถปฏิบัติงานค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชน และเมื่อลงปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านชุมชน มีการทำงานเป็นทีมสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกันและกัน มีคำสั่งรองรับ สามารถนำผู้เสพมาคัดกรองและส่งเข้าบำบัดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

Figure 2. Pictures of training activities and operational teams preparing to search for drug addicts in villages/communities

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาที่น่าสนใจมาอภิปรายได้ดังนี้ การสร้างพลังชุดปฏิบัติการค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูโดยชุมชนมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่หนึ่ง การจัดตั้งกลไกการดำเนินงานจาก ศป.ปส.อ บ้านธิ ซึ่งเป็นกลไกที่เป็นข้อสั่งการเริ่มต้นที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐในการดำเนินงานและสั่งการในพื้นที่ได้ แต่ต้องใช้อำนาจหน้าที่ตามกรอบภารกิจและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยประกอบกำลังจากทีมงานจากหน่วยงานรัฐ ที่เกี่ยวข้อง และผู้นำในชุมชนที่คนในชุมชนให้ความเชื่อถือ โดยใช้ชื่อ “ชุดปฏิบัติการตำบล” การตั้งกลไกดังกล่าวมีความสำคัญการดำเนินงานมีการสั่งการและมอบหมายหน้าที่จากผู้บังคับบัญชา มีบุคลากรมาร่วมปฏิบัติการมากขึ้น จะทำให้ทีมขับเคลื่อนงานได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการเพียงลำพังเพราะบุคลากรไม่เพียงพอ การพัฒนาศักยภาพ หลักสูตร 2 วัน พบว่ามีหน่วยงานภาครัฐ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และมีภาคประชาชน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60 แสดงให้เห็นสัดส่วนภาคประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าภาครัฐ ด้านประสบการณ์การดำเนินการด้านบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด

พบว่า ไม่เคย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 รองลงมา เคย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 แสดงให้เห็นถึงส่วนใหญ่ที่ยังไม่เคยดำเนินงานด้านบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดมาก่อนด้านการประเมินประเมินความรู้ ทักษะ ก่อนและหลังการอบรม ในการปฏิบัติงานบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด เปรียบเทียบความรู้ในด้านการดำเนินงาน บำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดพบว่าก่อนและหลังการอบรมการอบรมคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ $P\text{-value} < 0.001$ แต่ทัศนคติไม่เพิ่มขึ้นเนื่องจากก่อนการอบรมผลการประเมินมีทัศนคติที่ดีอยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว ประเมินด้านความเชื่อมั่นและการรับรู้ความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วม เปรียบเทียบความเชื่อมั่นความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ก่อนและหลังการอบรมพบว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ค่า $P\text{-value} < 0.001$ และเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถตนเองในการสร้างชุมชนมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด ก่อนและหลังการอบรมพบว่า เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ค่า $P\text{-value} < 0.001$ สอดคล้องกับการศึกษาของ Thongdee [8] พบว่า วิธีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดระหว่างผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถระบุปัญหาของตนเอง วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ มองภาพอนาคตได้ สามารถพัฒนาวิธีการที่จะแก้ไขปัญหา และดำเนินการแก้ไขปัญหา การจัดการศึกษาการสร้างพลังนี้ จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) มีความคาดหวังและรับรู้ในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) สูงขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้เจตคติ และทำให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องมากขึ้น ในแต่ละบุคคล และบุคคลเข้าใจปัญหาของตนเอง เห็นความสามารถของตน มองเห็นความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ซึ่งนำไปสู่การร่วมแก้ไขปัญหาและการเปลี่ยนแปลงชุมชนและสังคมของตนเองอยู่ให้ดีขึ้น แนวคิดการสร้างพลังจะเน้นส่งเสริมบุคคลและผู้ด้อยโอกาส หรือถูกกีดกันจากภาวะต่าง ๆ ให้มีทักษะความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองและสังคมให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดชุมชนเข้มแข็ง Kaewhawong [3] ชุมชนเข้มแข็ง มีบริบทที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หากประสบการณ์ของนักพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จจนสามารถสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้นั้นจะมีเงื่อนไขหรือตัวแปรที่แตกต่างกันออกไปในบริบทแวดล้อม เช่น ระบบการบริหารจัดการ เครือข่ายภาวะผู้นำ การเรียนรู้ หรือการมีส่วนร่วมภายในชุมชน จิตสำนึกภายในชุมชน หรือศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของชุมชน โดยสร้างอำนาจรัฐ หรือกลไกในระบบเศรษฐกิจของสังคม เป็นต้น การพิจารณาว่าชุมชนมีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องพิจารณาหรือมองทางใดทางหนึ่งในสองประเด็นก่อน

องค์ประกอบที่สอง การปฏิบัติงานจริงในหมู่บ้านเป้าหมาย การค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชน โดย “ชุดปฏิบัติการตำบล” คือการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติดเพื่อค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชน เพื่อนำเข้าบำบัดฟื้นฟู เป็นการลดปัญหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชน ขั้นตอนนี้ชุดปฏิบัติการตำบลลงปฏิบัติงานจริงในหมู่บ้านเป้าหมาย ขั้นตอนนี้จะยุ่งยากมากเนื่องจากการจะเข้าตรวจปัสสาวะกลุ่มที่มีโอกาสเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การดำเนินการต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย และผู้นำชุมชน นำตัวมาตรวจปัสสาวะ ซึ่งการปฏิบัติที่ผ่านมาไม่ได้ตั้งเป็นทีมชุดปฏิบัติการ เป็นการสั่งการโดยฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ผู้นำชุมชนนำตัวผู้เกี่ยวข้องในชุมชนมาตรวจปัสสาวะ ซึ่งผู้นำชุมชนไม่สามารถเข้าถึงผู้เกี่ยวข้องได้ทุกคน เนื่องจากบางครั้งยังมีความกลัวผู้เสพยาหรือญาติไม่ให้ความร่วมมือ แต่หลังจากตั้งเป็นชุดปฏิบัติการตำบล มีการทำงานเป็นทีมระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชนเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานหรือมีพลังในการดำเนินงานสอดคล้องกับการศึกษาของ Sakaew [5] พบว่า การสร้างเป้าหมายร่วมกัน เป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการสร้างทีมสัมพันธ์นี้ก็คือการต้องสามารถมองเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนสามารถสร้างเป้าหมาย

ร่วมกันได้ การมีเป้าหมายที่เป็นจุดเดียวกันนี้ก็เพื่อทำให้ทุกคนเห็นทิศทางของตนและขององค์กรที่ชัดเจน รวมถึงขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการสร้างพลังให้ภาครัฐและภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการค้นหาผู้เสียสละเพื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีกรอบแนวคิดในการสร้างทีมภาครัฐและภาคประชาชน และมีการพัฒนาศักยภาพโดยการฝึกอบรมให้มีความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ที่ถูกต้องก่อนการดำเนินงาน และให้เกิดการรับรู้ความสามารถตนเองและมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการค้นหาผู้เสียสละในชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างพลังในการขับเคลื่อนงาน ในขั้นตอนนี้้องค์ความรู้ใหม่ที่พบ คือการสร้างทีมที่มีภาครัฐและภาคประชาชนให้เกิดพลังที่จะมาร่วมดำเนินการผ่านการฝึกอบรมจะทำให้เกิดองค์ความรู้ทักษะการปฏิบัติงานใกล้เคียงกัน มีความคุ้นเคยกัน มีการปรึกษาหารือการตัดสินใจร่วมกัน เห็นภาพการทำงานเป็นผู้นำตามบทบาทคือภาครัฐมีบทบาทประสานงานกับทีมภาคประชาชนในกลางพื้นที่และอำนาจการตรวจสอบในแต่ละหมู่บ้าน และภาคประชาชนในหมู่บ้านจัดเตรียมผู้เสียสละเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบ มีการสื่อสารสองทางระหว่างทีมที่เป็นภาครัฐและภาคประชาชนในการดำเนินงานทำให้เกิดประสิทธิภาพ โดยร่วมกันในการค้นหาผู้เสียสละสามารถเข้าถึงตัวผู้เสียสละและตรวจสอบได้ครบทุกคน และหากเจ้าหน้าที่ภาครัฐบางส่วนโยกย้ายทีมภาครัฐเดิม ภาครัฐที่ย้ายมาใหม่และภาคประชาชนยังดำเนินการต่อเนื่องร่วมกันได้ ต่างจากในอดีตที่ภาครัฐสั่งการภาคประชาชนร่วมดำเนินการ ไม่มีสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ก่อนดำเนินงาน ภาคประชาชนรับคำสั่งจากภาครัฐอย่างเดียวความรู้สึการทำงานไม่เป็นทีมเดียวกันแต่ทำตามคำสั่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Sakaew [5] การสร้างทีมสัมพันธ์ (Team Building) นั้นก็คือกระบวนการในการทำให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งในระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสัมพันธ์ร่วมกันทั้งกลุ่ม พัฒนาความสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้นจนเกิดการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถมีเป้าหมายร่วมกัน มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ตลอดจนสร้างความสามัคคีกันได้เป็นอย่างดีที่สุด กระบวนการสร้างความสัมพันธ์นั้นนั้นมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างพลัง (Empowerment) Thongdee [8] ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงพัฒนาบุคลากรโดยการเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Action) มาจากแนวคิดของการศึกษาเพื่อการสร้างพลัง ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาที่เน้น ให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เกิดความนับถือเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร และชุมชน และสอดคล้องกับการศึกษาของ Samukkethum [10] ศึกษาแนวคิดของเกลน แลฟเวอเรค ว่าด้วย “การเสริมพลังชุมชน” เป็นการวิเคราะห์การทำงาน ร่วมกันระหว่างนักพัฒนากับชาวบ้านในชุมชน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายเป็น ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยนักพัฒนามีอำนาจเหนือกว่าชุมชนอย่างเด่นชัด เนื่องจากนักพัฒนาครอบครองทรัพยากรเชิงอำนาจที่สูงกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้หาก นักพัฒนายังคงใช้ “อำนาจที่เหนือกว่าด้านลบ” ก็จะส่งผลให้ “สถานะไร้อำนาจ” (Powerlessness) ของชาวบ้านถูกผลิตซ้ำให้ดำรงอยู่ต่อไป ในทางตรงข้าม หากนักพัฒนาหันมาเน้นการเสริมพลังชุมชน ซึ่งให้ความสำคัญกับการเปลี่ยน “สถานะ ไร้อำนาจ” ของชาวบ้าน เพื่อให้เกิด “อำนาจจากภายใน” โดยใช้ “อำนาจที่เหนือกว่าด้านบวก” ควบคู่กับ “กระบวนการเสริมพลัง” การเสริม “อำนาจจากภายใน” ให้แก่ชาวบ้าน ควบคู่กับการใช้อำนาจที่เหนือกว่าด้านบวก จะส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีคุณภาพระหว่างนักพัฒนากับชาวบ้าน อันจะนำไปสู่การใช้ “อำนาจร่วม” ในที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Maneechai et al. [11] ศึกษาการเสริมพลังอำนาจชุมชนกับบทบาทของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและ

ปราบปราม ยาเสพติด กรณีศึกษา ตำบลท่าชนะ อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ารูปแบบวิธีการเสริมพลังอำนาจชุมชนเชื่อมโยงกับการแสดงออกถึงความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิกในชุมชนซึ่งกันและกัน มีการประสานความร่วมมือเชิงบูรณาการสำหรับแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งในและนอกชุมชน มีการให้ข้อมูลสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเสพติด มีกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการส่งเสริมกลไกให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการภายในชุมชน อันส่งผลให้ปัญหาเสพติดในชุมชนลดลงได้

สรุปได้ว่าการสร้างพลังชุดปฏิบัติการค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูโดยชุมชนมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 2 องค์ประกอบ คือการจัดตั้งทีมที่มีภาครัฐและภาคประชาชน มีคำสั่งแต่งตั้งจากนายอำเภอที่เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ และอบรมพัฒนาทีมก่อนดำเนินงานให้มียึดความรู้ทักษะในการปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นทิศทางเดียวกัน และการปฏิบัติงานจริง ทำให้เกิดการเสริมพลังให้ทีมชุดปฏิบัติการ ในการดำเนินงาน ส่งผลให้การค้นหาผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นการสร้างพลังให้ทีมเป็นสิ่งสำคัญการสร้างให้ทีมที่มีส่วนร่วมภาครัฐและภาคประชาชน โดยการแต่งตั้งเป็นทีม มีการพัฒนาศักยภาพก่อนดำเนินการ รวมทั้งการบริหารจัดการชุดปฏิบัติการให้ดำเนินงานตามแนวทางที่อบรมและ การวางแผนในการปฏิบัติการในหมู่บ้านชุมชน จะทำให้การค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชนเข้าถึงผู้เสพได้ทุกคน เกิดประโยชน์ต่อการลดปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. การสร้างชุดปฏิบัติการตำบล ควรเพิ่มสัดส่วนของประชาชนในชุมชนให้ครอบคลุมตามขนาดของประชากรในชุมชน เพื่อให้มีทีมเพียงพอในการปฏิบัติงาน
2. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลช่วยยามีส่วนร่วมในการสนับสนุนชุดตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการแนวทางการติดตามผู้เข้าบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดในชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดได้รับการดูแลต่อเนื่องระหว่างกระบวนการบำบัดฟื้นฟู ทำให้เกิดการกระบวนการต่อเนื่องหลังการค้นหาผู้เสพยาเสพติดในชุมชนและส่งบำบัด
2. ควรศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน โดยดำเนินการทั้งกลุ่มเสี่ยง ผู้เสพ และผู้ค้ายาเสพติดโดยเพิ่มตั้งทีม “ชุดปฏิบัติการ” ในระดับหมู่บ้าน

References

- [1] Office of the Narcotics Control Board. (2020). *Action Plan for Drug Prevention and Suppression 2020-2022*. Office of the Narcotics Control Board, Ministry of Justice.
- [2] Office of the National Economic and Social Development Council. (2011). *Gross Domestic Product Quarter 2011*. https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=413&file-name=index

- [3] Kaewhawong, T. (2000). *Community Strengthening Process*. North-Eastern Primary Health Care Training and Development Center, Khon Kaen.
- [4] Puangngam, K. (2010). *Local Governance: On Participation and Transparency*. Promotion of Local Administration Foundation.
- [5] Sokaew, T. (2002). *Teaching materials: Team Building*. Faculty of Management Science, Suan Sunadha Rajabhat University.
- [6] Hrex.asia. (2019). *POCCC Management Theory and Organizational Management Principles for Success According to the Concepts of Henri Fayol*. <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190626-poccc-henri-fayol/>
- [7] The Minitab Blog. (2019). *Item Analysis and Cronbach's Alpha Value for Questionnaire Reliability*. <https://www.solutioncenterminitab.com/blog/item-analysis-with-cronbachs-alpha-for-reliable-surveys/>
- [8] Thongdee, S. (2012). *Empowerment*. <https://th.wikipedia.org/wiki/Empowermentn.pdf>
- [9] Administration Center of National Narcotics Control Board.(2003). *Order of the National Narcotics Control Board* at 2/2003. https://www2.oncb.go.th/Home/PublishingImages/Pages/ONCB_PLAN/NCMC-BoardOrder_2565
- [10] Samukkethum, S. (2021). Glenn Laverack's Approach to Community Empowerment. *Journal of Social Work*, 29(1), 1-28.
- [11] Maneechai, J., Lapi-e, A., & Yamim, S. (2022). Community Empowerment with Role of the Narcotics Control Management Center in Thachana Sub-district, Thachana District, Surat Thani Province. *Graduate School, Suratthani Rajabhat University*, http://www.ir.sru.ac.th/bitstream/123456789/960/1/is_pol65%20Jantra.pdf.